

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

РІШЕННЯ

від 22 вересня 2021 р.

№ 97/7

Про Звіт про результати аудиту ефективності виконання заходів Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року

На виконання доручення Голови Верховної Ради України Д. Разумкова від 01.07.2021 Комітет з питань екологічної політики та природокористування відповідно до предметів відання розглянув Звіт про результати аудиту ефективності виконання заходів Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року (далі - Звіт) та Рішення Рахункової палати від 08.06.2021 р. № 12-3 про розгляд зазначеного Звіту, надіслані листом Рахункової палати від 22.06.2021 № 03-1473, та відзначає.

Загальнодержавна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року (далі - Програма) затверджена Законом України від 24 травня 2012 року № 4836-VI.

Метою Програми є визначення основних напрямів державної політики у сфері водного господарства для задоволення потреби населення і галузей національної економіки у водних ресурсах, збереження і відтворення водних ресурсів, впровадження системи інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом, відновлення ролі меліорованих земель у продовольчому та ресурсному забезпеченні держави, оптимізація водоспоживання, запобігання та ліквідація наслідків шкідливої дії вод.

Відповідно до Паспорту Програми державними замовниками є Міністерство екології та природних ресурсів України та Державне агентство водних ресурсів України, а керівник Програми - Голова Державного агентства водних ресурсів України.

Строк виконання Програми - 2013-2021 роки, фінансування заходів Програми здійснюється за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законом.

Відповідно до наданого Рішення Рахункової палати від 08.06.2021 р. № 12-3 про розгляд Звіту, заходи, які вживалися протягом 2013-2020 років її державними замовниками виявилися недостатніми для її виконання. Як наслідок, мета Програми на останньому році її виконання в цілому не досягається. Потреби населення і галузей національної економіки в якісних водних ресурсах забезпечуються недостатньо. Недостатнім є також захист територій та населення від шкідливої дії вод. Збитки, що спричиняються її шкідливою дією, зростають. Не забезпечується екологічна безпека водокористування.

Виконання та фінансування заходів Програми за період 2013-2020 років здійснювалося за рахунок коштів державного бюджету (20328,1 млн грн), місцевих бюджетів (2281,4 млн грн) та інших джерел фінансування (4861,1 млн грн). Проте загальний обсяг фінансування Програми за вказаний період становив лише 68,2 % передбаченого прогнозного обсягу на цей період на час її прийняття (40284,3 млн грн), а за джерелами фінансування 112,8%, 24,6% та 30,1 %, відповідно. Отже, за весь період фінансування, в загальній структурі видатків на виконання Загальнодержавної програми видатки з державного бюджету становлять майже 74 %, тоді як відповідно до прогнозних обсягів такий показник Програмою визначався на рівні не більше 45 %. Такий рівень фінансування не забезпечує комплексну реалізацію Програми та свідчить про відсутність координації дій виконавців її заходів під час планування відповідних видатків та здійснення робіт.

Серед основних порушень і недоліків, встановлених аудитом, є, зокрема: недотримання вимог пункту 5 розділу 3 Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2002 № 1098 «Про паспорти бюджетних програм» зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 21.01.2003 за № 47/7368, а саме кошти отримані водогосподарськими організаціями за іншими джерелами власних надходжень (благодійні внески, гранти, дарунки), а також кошти, отримані на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів (субвенція з місцевого бюджету державному бюджету) в загальному обсязі 751,5 млн грн не відображені за напрямками використання бюджетних коштів у звітах про виконання паспортів бюджетної програми, що згідно з пунктом 36 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства;

недотримання положень частини восьмої статті 20 Бюджетного кодексу України та вимог пункту 3 наказу № 1098, в частині термінів затвердження паспортів бюджетних програм, що відповідно до пункту 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства. Як наслідок, асигнування за відповідними бюджетними програмами відкривалися здебільшого у другому півріччі, що негативно позначалося на стані виконання робіт, оскільки для виконання робіт залишається осінньо-зимовий період, що створює ризики їх невиконання в повному обсязі, а отже, повернення до державного бюджету виділених коштів у зв'язку з їх невикористанням;

недотримання вимог, визначених пунктом 7 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу України, щодо забезпечення головним розпорядником ефективного управління коштами державного бюджету (протягом 2017–2020 років до державного бюджету повернено, як невикористані, 75,9 млн гривень);

невідповідність результативних показників бюджетних програм критерію «актуальність», визначеному абзацом другим пункту 4 Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджених наказом Міністерства фінансів України 10.12.2010 № 1536, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 27.12.2010 за № 1353/18648, а отже, незабезпечення головним розпорядником виконання вимог частини п'ятої статті 20 Бюджетного кодексу України;

використання з порушенням пункту 5 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реконструкції гідротехнічних споруд захисних масивів дніпровських водосховищ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.06.2016 № 361, та пункту 5 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реалізації державного інвестиційного проекту «Реконструкція гідротехнічних споруд захисних масивів дніпровських водосховищ», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.05.2019 № 379 (в редакції, що діяла до 03.04.2021), коштів на реалізацію державного інвестиційного проекту «Реконструкція гідротехнічних споруд захисних масивів дніпровських водосховищ» у обсязі 80,1 млн гривень;

порушення та недоліки, допущені водогосподарськими організаціями Держводагентства при використанні 909,3 млн гривень.

З метою подальшого удосконалення законодавчих та інших нормативно-правових актів, які забезпечують питання державного регулювання у галузі водного господарства та підвищення ефективності діяльності у зазначеній сфері, Рішенням Рахункової палати рекомендовано Кабінету Міністрів України, Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України та Державному агентству водних ресурсів України вжити відповідних заходів.

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України за результатами опрацювання Звіту та Рішення Рахункової палати надало Комітету відповідні інформаційно-аналітичні матеріали. Так, міністерство проінформувало, що спільно з Держводагентством вживає заходів щодо забезпечення подання законопроекту про внесення змін до Закону України «Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення річки Дніпро на період до 2021 року» Кабінету Міністрів України із подальшим внесенням його на розгляд Верховної Ради України.

Стосовно схвалення концепції реформування управління водними ресурсами України Міндовкілля вважає, що процес реформування управління водними ресурсами перебуває на стадії завершення і не потребує розроблення та схвалення відповідної концепції (стратегії).

Проінформувало також, що розробило проект Стратегії розвитку водної політики України – Водної стратегії України, який наразі знаходиться на розгляді у басейнових радах.

Державне агентство водних ресурсів України проінформувало Комітет, що з метою усунення виявлених порушень та недоліків, вказаних у Звіті, наказом Агентства від 29.07.2021 № 558 затверджено План заходів щодо підвищення ефективності виконання заходів Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року.

Комітет відмічає, що відповідно до абзацу четвертого підпункту 3) пункту 1 рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30.07.2021 «Про стан водних ресурсів України», уведеного в дію Указом Президента України від 13.08.2021 № 357/2021, Кабінету Міністрів України доручено розробити та внести у тримісячний строк на розгляд Верховної Ради України проект закону щодо внесення змін до Закону України «Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року», передбачивши, зокрема, продовження строку її дії.

Крім того, Комітет звертає увагу, що відповідно до частини 1 статті 5 Закону України «Про державні цільові програми» однією із основних стадій розроблення та виконання державної цільової програми є, у тому числі, стратегічна екологічна оцінка у випадках, визначених Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку», а також державна експертиза проекту програми.

Частиною 1 статті 2 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» передбачено, що цей Закон регулює відносини у сфері оцінки наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання документів державного планування та поширюється на документи державного планування, які стосуються, зокрема, використання водних ресурсів. Крім цього, у частині 3 статті 9 Закону України «Про державні цільові програми» встановлено, що проект державної цільової програми підлягає обов'язковій державній експертизі, що проводиться відповідно до закону.

Згідно з частиною 1 статті 10 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» стратегічна екологічна оцінка здійснюється у процесі розроблення документа державного планування до його подання для затвердження.

За результатами розгляду Комітет в и р і ш и в:

1. Інформацію про Звіт про результати аудиту ефективності виконання заходів Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року та Рішення Рахункової палати від 08.06.2021 р. № 12-3 про розгляд зазначеного Звіту взяти до відома.

2. Доручити народному депутату України, голові підкомітету з питань охорони і раціонального використання водних ресурсів та державного моніторингу навколишнього природного середовища Прощуку Е.П. взяти на контроль вирішення питання щодо усунення Державним агентством водних ресурсів України порушень і недоліків, вказаних у Звіті про результати аудиту ефективності виконання заходів Загальнодержавної цільової програми розвитку

водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року та Рішенні Рахункової палати від 08.06.2021 р. № 12-3 про розгляд зазначеного Звіту, та проінформувати Комітет.

3. Рекомендувати Кабінету Міністрів України внести на розгляд Верховної Ради України законопроект про внесення змін до Закону України «Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення річки Дніпро на період до 2021 року» у терміни, визначені рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 30.07.2021 «Про стан водних ресурсів України», уведеним в дію Указом Президента України від 13.08.2021 № 357/2021.

4. Рекомендувати Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України та Державному агентству водних ресурсів України забезпечити подання до Кабінету Міністрів України законопроекту про внесення змін до Закону України «Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення річки Дніпро на період до 2021 року», розробленого відповідно до вимог законів України «Про стратегічну екологічну оцінку» та «Про державні цільові програми».

5. Рішення Комітету направити до Кабінету Міністрів України, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України та Державного агентства водних ресурсів України.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО